

poprzedni nr M-620/1270

X 103
KA

FUNDACJA ELŻBIETY ZAWACKIEJ
ul. Pomorskie Armii Krajowej Służby Politycznej
100 Toruń, ul. Armii Krajowej 93, tel. 0048 52 22 10 00
e-mail: fundacja@zawackie.pl; www.zawackie.pl
NIP 956 90 22 127; REGON 870502736
KRS 000041900

Adres:
ul. Gąbdecka

78-100 Kotelbiny

Wabrzeźmo

15.07.2001r.

TOW Gr. Pom. → AK

Markowski Alojzy
ps. "Kraź"

M:620/1270 Pom.

SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI

Markowski Alojzy

T: M-620/1270 Pom

Województwo Pomorskie - AGD?

I./1. Relacja

k. 1 s. 1-2

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora

—

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora

k. 4 s. 1-4

II. Materiały uzupełniające relację

—

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora

—

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r.

—

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945)

—

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945

—

III./5. Inne ...

IV. Korespondencja

1) listy ... k. 5 s. 1-7

V. Nazwiskowe karty informacyjne k. 2

VI. Fotografie

brak

1/1. Relacja

1. Dziennik własny Markowskiego
Albjeego napisany 2.02. 1993r. napis
ony.

k. 1 s. 1-2

Alojzy Markowski
78-rod Kotobrzec

R. M. 620/24
1270

2 lutego 1993

Województwo Łódzkie 17.02.93
L.dz. 157/A/93

Zyciorys

Urodziłem się 19.01.1924 w Gotalach, par Brodnic
Moi rodzice Alojzy i Anna właściciele mleczarni
szkółki powolnej rekultywacji w 1937 r. w Łokarni
od września 1937 rozpoczęłem pracę w firmie
miejscowej Ciepiętki w Brodnicach która została
przejęta przez Niemców w 1939 r. Okoliczni
i warunki okupacji zmusiły rodziców do zmiany
miejsc zamieszkania na Wąbrzeźno.

Podjąłem próby podjęcia pracy zatrudniłem się
w firmie Brocie Szpolowej w Wąbrzeźnie początkowo jako
robotnik (ka Polak) w dalszej kolejności praktykant
w dziale handlowym i dalej jako podwykonawca w kniepowi
od kwietnia 43 do grudnia 1944 działalności kemp-
racyjnej. Po wyzwoleniu sprawowałem funkcję
która kierowałem do marca 45 gdzie w tym czasie kemp-
dant miejscowego M.B. zdecydował o mojej nieprzydatności
do tego rodzaju prac.

W maju 45 zostałem awansowany na nielokalnego dzia-
telnego powołanego i osadzonego w ośrodku W.U.B.P. w
Bydgoszczy, zwolniony na mocy umowy pod koniec
października 45.

Służba wojskowa listopad 45 grudnia 47 w Łodzi
na stopniu w Warszawie.

od sierpnia 1948 do sierpnia 1959 Pracownik Zondu PZS
w Wąbrzeźnie

od sierpnia 1959 do marca 1970 P.S.S. Złocieniec
Kier. Obrotu Forsterop

od maja 1970 do kwietnia 1972 Jedn. Wjtk 1013
Biedob. Pracownik cywilny Kwatermistrzostwa.

od kwietnia 1972 do grudnia 1974 Kierownik 2
Personele ościs w Bielym Bazarze.

od stycznia 1975 do marca 1979 KFT. Baltowie
Lias recepcji hotelu „Kiepsol” hotel „Helios”
Camping M. Trzebie Morokie.

1979 marzec do marca 1986 Lias ośrodka

• Grupa LRM W. Wa.

od marca 1986 na emeryturze

Włodzisław

1/3. Inne materiały dokumentacyjne
rolatora - Markowski Alojzy

1. Ankieta wypełniona przez Alojzego
Markowskiego 2.02.1993r. oryg. rękopis k.4 s.1-4

A n k i e t a

I. DANE OSOBOWE

- 1. Nazwisko i imię /u kobiet nazwisko panięskie/
Mankowski Andrzej
- 2. Data i miejsce urodz. /w przypadku wsi - powiat podać w/g ówczesnego podziału administracyjnego /,
19 stycznia 1924 r. wieś Górale par. Brodnica
- 3. Imiona rodziców, nazwisko panięskie matki, zawód rodziców, ewentualne informacje o aktywności zawodowej i społecznej rodziców. *Andrzej i Anna z d. Białkiewic*
ojciec mechanik, matka gospodyni domowa
- 4. Obecny adres i nr. telefonu *78-100 Kotołowo*

II. DANE ŚRODOWSKOWE

- 1. Wykształcenie /nazwy szkół i lata ukończenia/
średnie ogólne 1964 - Szczecin
- 2. Przebieg pracy zawodowej i ewentualna działalność społeczna do 1 września 1939 r.
nie było
- 3. Stosunek do służby wojskowej w 1939 r. /u kobiet - czy posiadała przygotowanie do obrony kraju - jakie/
nie

III. Napisać oddzielnie - Udział w Kampanii wrześniowej 1939 r. Podać - przydział, stopień wojskowy, funkcje, udział w walkach lub obronie cywilnej, informacje o odniesionych ranach, ewentualne awanse i odznaczenia z datami, informacje o pobycie w niewoli.

IV. KROTKI ZMORYS OKUPACYJNY - Podać miejsce zamieszkania, stosunki rodzinne, praca zarobkowa, środki utrzymania, doznane represje, udział w samopomocy społecznej /tajna nauczenie, pomoc prześladowanym itp./.

V. DZIAŁALNOŚĆ OKUPACYJNA /bardzo obszernie/

1. Data i okoliczności wstąpienia do organizacji konspiracyjnej - jakiej, używane pseudonimy *Wrocław 1943 v*

Wolność ps. "Kroź"

2. Kto, gdzie i w jakich okolicznościach odbierał przysięgę

Przyjęte od brata dowódcy ps. "Frank" - Feliks Manikowski ppoc. KP v Wolność

3. Praydział względnie przydziały organizacyjne, nazwa i kryptonimy komórki, daty przynależności do niej, nazwiska i pseudonimy bezpośredniego dowódcy - przełożonego i dowódców, nazwiska i pseudonimy innych członków komórki i ich ewentualne obecne adresy, opł funkcjonowania komórki, jej liczebność, adresy kontaktowe i meliny.

po przyjęciu obywatelskiej roli zorganizowanie "prótki" do niej należeli: Francinek Gnybark, Henryk Korny, Henryk Zarebski, Crestar, Fijorkowski oraz Stronki byłem ich dowódcą. Zadanie - uzyskiwanie informacji z Zakładu Dociepienych v Wolność i przekazywanie dowodów.

4. Przebieg osobistej służby - funkcje, wykonywane zadania, odbyte przeszkolenia, udział w akcjach, adresy konspiracyjne: własne i inne, uzyskane odznaczenia i awanse.
*Wznowienie działalności "próci" w okresie
 kwiecień 1943 - październik 1944 r.*

5. Aresztowanie uczestnika, członków jego rodziny i znajomych, data, miejsce, okoliczności, dane o ewentualnym procesie i o pobycie w więzieniach lub obozach, ewentualne ucieczki lub ich próby.
*Aresztowany 5 maja 1945 r. przez Urząd Bezpieczeństwa
 w Wobnie za działalność antypaństwową.
 W październiku 1945 na podstawie amnestii
 zwolniony z więzienia w Bydgoszczy.*

VI. Dane o ewentualnym uczestnictwie w konspiracji członków rodzin kolegów i znajomych - szczegółowo dla każdej osoby. Czy rodzice, żona, mąż, bracia, siostry, dzieci brali udział w jakiegokolwiek działalności konspiracyjnej lub w samopomocy społecznej. Jeżeli tak to krótki opis tej działalności na oddzielnej kartce czytelni.

- VII. Okres powojenny - na oddzielnych kartkach /czytelnie/:
1. Krótki życiorys powojenny z uwzględnieniem dalszego kształcenia się, pracy zawodowej i działalności społecznej.
 2. Działalność konspiracyjna, "poakowska" /WIN, ROK, itp. organizacji.
 3. Represje doznane w PL w związku z działalnością konspiracyjną :
 - z lat 1939 - 45
 - z pozaakowskiej

VIII. DOKUMENTACJA

- 1. Dokumenty i fotografie przeokupacyjne dotyczące służby wojskowej, przeszkolenia wojskowego i udziału w kampanii wrześniowej 1939 r.
- 2. Dokumenty i pamiątki z okresu okupacji i działalności konspiracyjnej : fotografie własne i członków konspiracji.
- 3. Dokumenty i fotografie z okresu konspiracji poakowskiej.

Data 2 luty 1993r.....

.....
podpis

IV / 1.

Korespondencja bieżąca: Markowski Alojzy

1. Pismo A. Markowskiego do Fundacji
z 14.06.1993r. mpis oryg. k. 1 s. 1
2. Pismo Fundacji do A. Markowskiego
z 30.06.1993r. mpis kop. k. 1 s. 2
3. List córki Alojzego Markowskiego
- Danuty Gódeckiej - z 22.04.2002r.,
mpis oryg. k. 2 s. 3-5
4. Pismo Fundacji do D. Gódeckiej, B. X. 2002,
ksenokopia k. 1 s. 6-7

Alojzy Markowski

78-100 Kołobrzeg

Kołobrzeg, dnia 14 06 1993

Wpłynęło, dnia 18.06.93
L.dz. 670/A/93

ARCHIWUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ

ul. Piekary 49

87-100 T O R U N

Czuje się w obowiązku bardzo uprzejmie podziękować Kierownictwu Archiwum za przesłane "BIULETYNY" dające orientację o kierunkach działalności Archiwum Pomorskiego A K.

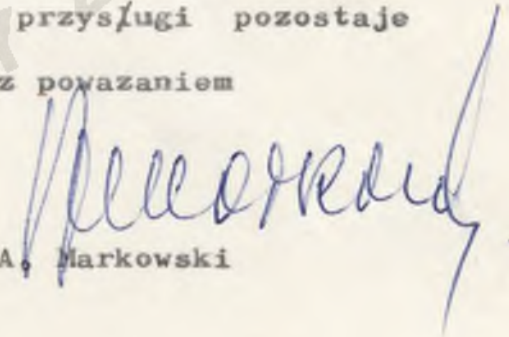
Jednocześnie proszę uprzejmie o podanie nazwisk i adresów osób z terenu miasta i okolic Wąbrzeźna, będących w ewidencji Zarządu Okręgu Torunskiego S Z Z A K.

Chodzi mi o nawiązanie osobistego kontaktu z tymi osobami aby dojść do właściwej oceny ówczesnych zasług i ewent. czynników które je stworzyły.

Jezeli Archiwum miałoby trudności z ustaleniem tych osób, proszę uprzejmie o przekazanie mojej prośby do Zarządu Okręgu A K w Toruniu, gdyż nie mam nawet aktualnego adresu.

Dzekując z gory za wyswiadczenie przysługi pozostaje

z pozazaniem

A. Markowski

FUNDACJA
"Archiwum Pomorskiej Armii Krajowej"
ul. Piłsudskiego 47, tel. 311150
87-100 TORUŃ

Toruń 30.06.93 r.

Ldz 710/A/93

Szan. Pan
Alojzy Markowski

78-100 Kołobrzeg

Szanowny Panie!

W odpowiedzi na pański list z dn.14.06 br uprzejmie informujemy, że ze SZŻAK Okręg Toruń otrzymaliśmy informację, iż Okręg ma nienotowanych kombatanów z obwodu Wąbrzeźno. Znane są dwie osoby, które w tej chwili mieszkają w tej miejscowości ale podczas okupacji działały na innym terenie.

Z posiadanych przez nas danych archiwalnych, możemy podać Panu adres p. Jana Przystalskiego ps."Rus", który był komendantem obwodu Wąbrzeźno : 87-200 Wąbrzeźno, Wałyce 41.

Łączymy wyrazy szacunku

Kierowniczka Archiwum
mgr Hanna Marcinkowska

Wysłano dnia 26.04. KM

2257 Pami. 100
20

Królowej 22. Ch. 1002, 3

Maciejowi Pawstuskiemu

PP
Wysłano dnia

Piszę do M. Pawstuskiemu, ponieważ miły Tata, na którego adres przeliczka Biuletynu Fundacji - nie było.

15 lipca 2001 odebrałem od was na kartce, a 18 października 2001 przegadałem z panią Małą, Anżelką & tymi zdanieniami tak mi się przypomniało, że nie umiem mi & tymi kwiatami

System najstarszy, który otrzymałem w Krakowie, 28.11.78-100 Kraków.

Przebieg choroby, na przykładzie Biuletynu oraz z życzeniami serdecznymi - na GUMATYCE

WIELK.HNDG

Zastawianiam mi kartce jak miły Tata podczas okupacji literackiej dzielnicy & Anżelką Krawiec - niejednokrotnie proszę, żeby napisał o tym / a pisze b. ładnie - miał lekkie pióro / chociażby jako wspomnienie dla was - dzieci oraz umieszczyć, chociażby na wszystkie tematy okupacji milczą i nigdy

tego nie wspominał. Pamiętam natomiast dzień, w którym odjechał dożyłymy AK, był wesoły, a także miał kwadrat AK co było dla mnie kaslo-
cażem bo Tata nigdy nie wosił żadnych kwadratów, nie walczył do żadnej partii i w ogóle był
najbardziej do przytulności opublikowane. AK
opowiadał, że standardy drugi taki przypadek AK
stwierdził się, ale nie było to, to samo co u
młodości. Gdy to mówił - miał być w ciąży, a
czuwał się bardzo - ten. Chętnie rozmawiał
o. bardzo.

Chciałabym, żebyś Państwo powiedzieli, że Tata, odjeżdżał i że nigdy - my jako rodzina nie dostaliśmy się jakieś było życie Taty i czasie dempacji, które wiem czy mogę mieć proszę, ale chyba tak, jeśli Państwo macie jakieś wiadomości z. czasie dempacji a propos mojego Taty, Tatomu b. zobowiązana za przystanie idu do mnie. Bardzo ogromnie dziękuję

historia czy losy moich Rodziców w ogóle. Teraz 5
pożem już sięota Rodzice odjeżdżali zostawiając
puszki, smutek i była nieprzekonanyeli sobą.
Bardzo odważnie brak Rodziców, bo mieszkalismy
bilo i codziennie się kontaktowalismy.
stały wac przedmiotem -

Janina Gódecka

48-100 Katowice

19.01.1924 r. w Górze
wieszkał i czasie dempacji w Górze

FUNDACJA ARCHIWUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUŃ • UL. WIELKIE GARBARY 2 • TEL./FAX (0-56) 65-22-186
http://www.um.torun.pl/AK, e-mail: AK@um.torun.pl

KONTO: WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY SA W TORUNIU, NR 10901506-4675-128-00

1.dz.3693 POM 2002

Toruń 8.10.2002 r.

colp. na 3. dz. 2254
+ inf. o ojcu A. Markowskim
+ prosba o wysyl. dokumentow
i o zolj.
+ wypl. specjalne 'Biuletyn'

Pani

Danuta Gołdecka

78-100 Kołobrzeg

Szanowna Pani !

Proszę, aby Pani przyjęła od Pani Profesor Elżbiety Zawackiej i od wszystkich pracowników Fundacji wyrazy współczucia z powodu śmierci Ojca Pani śp. Alojzego Markowskiego.

Bardzo się cieszymy, że nawiązała Pani z nami kontakt, chociaż nastąpiło to w smutnych okolicznościach.

Jest Pani zainteresowana działalnością konspiracyjną Ojca Pani; postaram się podać kilka faktów. Śp. Alojzy Markowski nosił pseudonim konspiracyjny "Kraź", a Jego dokumenty zostały złożone w teczce opatrzonej sygnaturą M:620/1270 Pom. Wiadomo, że przysięgę konspiracyjną odbierał od Niego ppor. Feliks Markowski ps. "Franek" i miało to miejsce w piekarni w Wąbrzeźnie, w której pracował Franciszek Grzybowski ps. "Piekarz". Po zaprzysiężeniu otrzymał zadanie zorganizowania grupy wywiadowczej, do której zaprzysiężył pięć osób. Grupa pod dowództwem Alojzego Markowskiego między innymi prowadziła wywiad na terenie zakładów zbrojeniowych w Wąbrzeźnie i działała od kwietnia 1943 r. do wkroczenia Armii Czerwonej. Po wojnie, o czym zapewne Pani wie, był represjonowany. Ponieważ nie do końca jest zbadana działalność konspiracyjna śp. Alojzego Markowskiego ps. "Kruź", to jednak sądzę, że początkowo należał do Tajnej Organizacji "Gryf Pomorski" i w ramach współpracy w zakresie wywiadu tej organizacji z Armią Krajową został zaprzysiężony do AK, był żołnierzem AK Obwód Wąbrzeźno (to jedna ze struktur terenowych). Być może, że należał do grupy wywiadowczej o kryptonimie "Bałtyk", która prowadziła wywiad na terenie całego Pomorza. Piszę "być może", ponieważ stopniowo poznajemy dzieje okupowanego Pomorza; stopniowo także opracowujemy dzieje żołnierzy konspiracji. Ojciec Pani zostawił bardzo skromne informacje o swojej działalności, natomiast mówią o niej Jego konspiracyjni podwładni. Jednym z nich był Feliks Markowski. W ogóle w działalności konspiracyjnej na terenie Wąbrzeźnia i

7

powiatu uczestniczyło wielu Markowskich. Czy może są to Pani krewni? Nie wiem czy jest Pani zorientowana, że Fundacja wydała pięć części "Słownika biograficznego konspiracji pomorskiej 1939-1945", a w następnych częściach znajdzie się na pewno biogram Pani Ojca. W związku z tym, proszę, aby przysłała nam Pani Ojca zdjęcie legitymacyjne lub inne. Dobrze byłoby, gdyby było to zdjęcie z czasów okupacji, ale może być też inne. Celem uściślenia faktów, szczególnie tych powojennych, proszę o podanie informacji o odznaczeniach, jakie zapewne Ojciec posiadał. W którym roku Rodzice Pani pobrali się, jakie imiona ma Pani Rodzeństwo. W życiorysie, który jest w naszym posiadaniu, śp. Alojzy napisał, że wojna przerwała mu naukę w Gimnazjum Kupieckim w Brodnicy-czy po wojnie kontynuował ją? Bardzo cenne są dla nas wszelkie dokumenty, legitymacje. Na pewno nie chce się Pani rozstać z oryginałami, czy mogę więc prosić o ich kserokopie? W załączeniu przesyłam wydanie specjalne naszego "Biuletynu". Na ostatniej stronie są tytuły książek, które wydała Fundacja. Zaznaczyłam t. IV pt. "Armia Krajowa...", w którym na str. 153 jest wzmianka o działalności konspiracyjnej śp. Alojzego Markowskiego.

Kończąc, chciałam przeprosić Panią za dość długie milczenie.

Mam nadzieję, że mój list chociaż w pewnym stopniu pomoże poznać Pani walkę Ojca w konspiracji.

Łączę serdeczne pozdrowienia i życzenia zdrowia.

Z poważaniem *Elżbieta Skerska*.....

Elżbieta Skerska
dokumentalistka

T: M: 620/1270 Pom. Wąbrzeźno

Markowski Alojzy
✓ V. Karty informacyjne
k. 2

W- Gruchalska
Markowski Alojzy "Kraj"
Kamst. placówki - grupy
z siedzibą w TO W
"Gryf Pomorski"
w Helce

Zob. T. Piasecki Stanisław
insp. Gruchalska
OM-97 Ia/3

a,

WĄBRZEŹNO
Białobłota AK 2

MARKOWSKI ALOJZY

Ładunek placówki AK Wąbrzeźno
utworzonej w 1943 przez F. Markowskiego

Spis AK na Pomorzu, s. 153

Matkowski Alojzy
78-100 Kołobrzeg

córka.

Danuta Galdocka

78-100 ~~gmina~~ Kołobrzeg

M-620/1270

Wabrzeżno
Gryf P.

Matkowski Alojzy
„Kraź”

Markowski Alojzy

ZESKANOWANE

